

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id euidem probamus libenter (Az általunk katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

A Kossuth-párt kátyuja.

Válasz a „Székesfehérvári Hirlap“-nak.

Lapunk július 17-iki számában megírtuk, hogy: a függetlenségi párt e hó 6-án tartott ülésén elhatározta, hogy az önálló vámtérület kérdésében az Országos Ipar-egyesülethez csatlakozik, melynek álláspontja a közös vámtérület fentartása.

Ez elvitázhatatlan tény. Ezt eddig csak laptársunk, az önmagát függetlenségi párt-organumnak tekintő Székesfehérvári Hirlap avatatlan cikkirója tagadta meg, midőn válaszul s a gyengébbek megnyugtására kijelentette, hogy „az Országos Ipar-egyesület testestől-lelkestől az önálló vámtérület hive.“ Mivel pedig ezen kijelentését bizonyítani nem tudja, dühében neki esik a néppártnak s használja azt a vásári zajba illő Csicsóné-sátor-féle nagy dobját, mely minden komolyságot nélkülöz s melyről már mindenki megalkotta a maga véleményét. Kánikuláról is beszél s ez nagyon meglátszik a Sz. H. sorain. A kánikula bizony sok embernek árt!

Mi komoly dolgokkal komolyan foglalkozunk s e tárgyban tett kijelentésünket teljes egészében fentartjuk, sőt nehogy valakit tévedésbe ejtsen laptársunk tájékoztatlansága, az igazság érdekében köte-

lességünknek tartjuk e kérdéssel ismét foglalkozni.

Nem minden ok nélkül állítottuk, hogy Kossuth Ferenc, a pártvezér úgy tűnik fel előttünk már évek óta, mintha seregét a függetlenségi lobogó alatt nem a saját céljához vezetné, hanem csakis arra használná fel, hogy Széll Kálmánt Körberrel szemben támogassa, mely akcióját betetőzte azzal a határozattal, mely szerint egyik sarkalatos programponjtjánál egy társadalmi egyesület mankójára támaszkodik, mely pedig az eddig folytatott vám- és szerződés-politikájában mindig a nagytőkének tett szolgálatot s elvi szempontból mindig a közös vámtérület mellett foglalt állást.

Ezt az Országos Ipar-egyesületnél nem is csodálhatjuk, hisz ott tényleges kisiparos soha nem juthat szóhoz, ezt a „széles közgazdasági tevékenységű“ Matlekovits Sándor nyug. államtitkár, v. b. t., egyesületi végrehajtó-bizottsági elnök és kegyeres pajtása, Gelléri Mór igazgató szellemei nem tűrhették volna el. Nem szabad ugyanis figyelmen kívül hagynunk, hogy a nevezett egyesület 1200 tagja között alig akad 100—150 kisiparos, ezeknek is 99 százaléka inkább a nagy tőke árnyékában sűtkérezik, mint dolgozik.

Igen tisztelt laptársunk eljárását nem követjük, mi nem a légből kapjuk álli-

tásainkat, midőn azt mondjuk, hogy az egyesület 1200 tagja között van körülbelül 200 gyáros, 200 pénzzövetkezett és bank, 150 bankdirektor, 50 miniszteriumi s egyéb hivatali tisztviselő, 150 ipartestület, mint jogi személy, 300 iparbarát (?) és mondjuk talán 150 kisiparos

Es ne feledjük, hogy ez az egyesület mintegy 30 év óta mindenkor a hivatalos iparpolitikai álláspontra helyezkedett. Hisz csak két éve annak, hogy ez a lojalis testület emlékiratot terjesztett fel a kormányhoz s a vámtérület kérdésében határozottan a közös vámtérület mellett foglalt állást.

Tisztelt laptárs! Hát erről soh' sem hallott?! Talán ebben a kánikulai melegben arról sem vett tudomást, a mit a „Kisiparosok Országos Szövetségé“-nek titkára jelentett ki, midőn néhány nappal ezelőtt ezt írta: A függetlenségi Kossuth párt tévedését annak tulajdoníthatom, hogy az ipartegyesület látszólag a közvélemény előtt is az önálló vámtérület hívének mutatkozik; a mit következtet a laikus közt vélemény abból is, hogy a testület egy-két tagja szerepel az önálló vámtérület melletti kérdésben; de csak mint privát személy, az egyesületen kívül és megbízása nélkül — mert az egyesület maga hivatalosan az önálló vámtérület ellenese.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hiába.

Hiába jött tavasz a télre,
Mi lelkiünkön a tél örök.
Vöröfény meleg el nem űzi
Az ott borongó zord ködöt.

Hiába nyit ezer virágot
A dús, mosolygó szép tavasz;
A sziveinken, félék tőlc,
Parányi bimbót sem fakaszt.

Lelked borítja száll lelkenre
S járunk csüggedve, hallgatag,
A vöröfényben, a tavaszban
Két szomorú, sötét alak.

Vértessy Gyula.

Egy konvertita életéből.

A párisi templomok.

Párisban a férfiak nem járnak templomba, asszonyok, hölgyek vajmi kevesen; alig látót az ember mást mint koldust, nyomorékot és mély gyászba öltözött nőket. Oh, csak itt érti meg az ember a világ megváltozójának szavát: „Boldogok a szegények és szomorkodók.“ Legtöbbször csak ezek az egyedüliek, kik oda borulnak az üdvözítő lábaihoz, kik még Istenükön csüngenek s

tőle kérnek, várnak biztos segédelmet, míg a nevetők s jóllakottak mit sem akarnak hallani, tudni Istenről. Páris városának körülbelül 300,000 katolikus férfiai közül, kiknek évenként a szent áldozáshoz kellene járulniuk, csak alig 5000-nek engedhető az meg, mert a többi mind tiltott viszonyban él.

A mi a szegényes templomlátogatást illeti, egyetlen templom tesz kivételt, a „Győzedelmről nevezett boldogasszony“ (Notre-Dame des Victoires) temploma. — E templom ugyanis legalább a májusi ájtatosságok alkalmával mindig zsufolásig tele van asszony-néppel. Különbözik meg van ennek a maga oka.

Ez a templom lehetőleg kedvezőtlen helyen, a tőzsdé tözsomzédságában van, s azért annak előtte rendszeren még üresebb volt, mint a többi, . . . ekkor a templom szentelétü, ősz plebánosa előszedte összes megtakarított pénzét, 20,000 frankot, remek Mária oltárt állított fel „Gyümölcs-oltó Boldogasszony“ képével, a májusi ájtatosságokra pedig gyönyörű Mária énekeket komponáltatott. Nem tartott soká és a jó Isten megmutatta, hogy mily kedves előtte az Istenanya tisztelete, főleg a szép májusi ájtatosságok által. Attól a naptól, hogy abban a templomban kezdetét vette a szűz Istenanya buzgó tisztelete, minden ájtatosság alatt úgy megtelt az ájtatoskodókkal, pedig nagy templom, hogy csak nagy ügygyel-bajjal lehetett bejutni. Az oltárképből kegykép lett; s itt történik az a sok csodálatos testi-lelki gyógyulás, itt az a sok és feltűnő megtérés. (A Ratisbone testvérek, Liebermann stb. stb.) Az itt tartott májusi ájtatosságok szinte bámulatos vonzóerővel bírnak a párisiakra.

A jézsuiták egyik elve az: Látszassal mindig olyanok, mint a milyennek valóban lenned kellene. Bámulatos egy elv, igazán mély bölcsességgel telve, hatalmas emeltyű a tökéletesség elérésére.

Iparkodjál szelidlelkűnek látszani, ha egész valód még úgy forr a dűhtől s szép lassacskán győzedelmeskedni fogsz indulatosságodon és valóban szelidlelkűvé leszel. Mutasd magad, a mikor csak alkalom kínálkozik jöszivűnek és irgalmasnak, ha mindjárt érzéketlen közíved van is; és ha kezdetben minden természetfölötti indok nélkül is adsz alamizsnát, nem baj, nemsokára azon veszed észre magad, hogy az emberek dicserete és elismerése semmi azon lelki édességhez képest, mely a szegények és szomorúak könnyeinek felszárításával jár. Járj el minél többször a templomba, ha nem is vonz oda semmi; Istenednek, Üdvözítődnék szentségi jelenléte, az egyház fontos eseményének, az Isten ígéjének többszöri meghallgatása nemsokára önkéntelenül is kedvet meg szerettetel keltenek szivedben Isten megszentelt hajlékának, a templomnak gyakori, sőt mindennapi látogatására.

Igy mennek aztán, igaz, Párisban a hitetlenek, a lanyhabitűek, a pogányok is csak azért a májusi ájtatosságokra, hogy a száz és ezer égő gyertya által tündériesen kivilágított templomban az igazán mennyei szépségű Mária-dalokat hallgassák és élvezzék, semmi egyébért; de hát a zsidók is csak azért mentek föl Bethániába, hogy a halottjaiból föltámasztott Lázárt bámulják, mikor aztán hazaérkeztek, hittek, mert látták vala az Urat.

Terezius.

Ezt az az ember írta, a ki önmagáról így nyilatkozik: „Lelkemben, testemben, minden porcikámban Kossuth Lajosnak vagyok híve.“

Hogy pedig a Országos Iparégyesület elrugta magától Kossuth Lajos ipar- és gazdasági ügyekben követett elveit, eléggé igazolja az a körülmény, hogy ez az egyesület, melynek pedig Kossuth Lajos az alapítója, az idén május havában megtartott 60 éves alapítási évfordulóján az alapítóról teljesen megfeledkezett, sőt gondja volt rá, hogy a közvéleményt képviselő napisajtó se vegyen róla tudomást, pedig a megemlékezést talán az illem és kegyelet is parancsolta volna.

Úgy hiszem, ezek megemlézése után nem ok nélkül ütköztünk meg azon, hogy a Kossuth-párt ily előzmények után ezen egyesület gazdasági politikájának égise alá helyezkedik. — Ha már a Kossuth-párt, mint politikai testület, ennyire nem féltékeny a saját tekintélyére, legalább szociálpolitikai szempontok tartották volna vissza ettől a baklövéstől.

Ezek után talán tisztelt laptársunk is befogja látni tévedését, mely tisztán tájékoztatásának következménye. A tájékoztatásnak ily fontos ügyekben bizonyos mértékig lelkiismeretlenségre vall. Ne mellőzve legyen tisztelt laptársunk a függetlenségi eszmék harcosa, hanem komoly, odaadó munkássággal. Ehhez hivatásra, képzettségre s a napi események szigorú szemmel tartására van szükség. Tisztelt laptársunk e kérdésben sem tett ezekről tanubizonyságot, mert kevés fáradsággal tisztán láthatott volna s így kénytelenek vagyunk levonni a következtetést: vagy nem tud, vagy nem akar tisztán látni. Bármelyik igaz a kettő közül, egyik sem kis hiba a sajtó-organumnál.

A mi pedig a néppárttól igen gyakran megismételt s nem nagy elmérem valló élcelődéseit illeti, arra csak annyit jegyzünk meg: a mely sajtó-organum a saját politikai pártjának ügyeit, működését, politikai állásfoglalását ily kevéssé ismeri, arról joggal feltételezhetjük, hogy más párttal szemben teljesen tájékozatlan s így szavának a komoly gondolkozók előtt sulya nem lehet. A védekezés tehát a százszor és százszor megismételt ráfogásokkal szemben felesleges.

— s —

A Szent-Imre-Collégium Programja.

Az érettségilt telt s jövőre egyetemre készülő ifjúság s a szülők figyelmébe ajánljuk az alábbi sorokat:

A Szent-Imre-Collégium célja katolikus egyetemi hallgatók számára otthont nyitni s azon ifjakat, kik felsőbb tanulmányaik idejét nem tölthetik a szülői házban, kellő felügyelet és vezetéssel derék, katolikus honpolgárokka nevelni. Az intézetbe csak kath. főiskolai hallgatók vétetnek fel, kik kötelezik magukat, hogy úgy erkölcsi, mint fegyelmi tekintetben meg akarnak felelni a követelményeknek, melyeket az internátus célja megkíván.

A közvetlen felügyeletet az intézetben lakó praefektus gyakorolja, ki az igazgatóval együtt intézkedik a napirend, fegyelem és anyagiak tekintetében.

Az intézet szabadságot kíván hagyni az ifjaknak, de azon fegyelmi szabályokat, melyek a rendes és családias együttléteket biztosítják, szigorúan kívánja érvényesíteni. Ep ezért az előjáróság főtartja magának a jogot, hogy az ifjakat úgy tanulmányi, mint erkölcsi és fegyelmi tekintetben ellenőrizze s szükség esetén figyelmeztesse; a szülők óhajára készségesen küld értesítést az illető ifju előhaladásáról. Ugyancsak főtartja magának az igazgatóság azt a jogot, hogy a nagyobb erkölcsi vagy fegyelmi kifogás alá eső tagot az intézetből *haladéktalanul* kizárhatja.

Az ifjak külön szobában laknak egyenkint. Reggeli 8 órakor mindenki köteles szobáját takarításra átengedni; estli 10 órakor pedig mindenki köteles otthon lenni. 10 óra után csak az igazgatónak vagy praefektusnak *kívételesen* adandó engedélyével szabad a házon kívül tartózkodni. E záró óra betartását az intézet szigorúan követeli s az éjjeli kimaradást súlyos fegyelmi vétségnek tekintti, melynek ismétlése kizárást von maga után.

Az évi tartásdíj 750 korona, mely összeg három — 250 koronás — részletben, szept. 1-én, december 1-én és március 1-én fizetendő. Ha valaki az intézetet el akarja hagyni, szándékáról egy hónappal előbb köteles az igazgatóságot értesíteni. Ha ezen értesítés nélkül távoznék, valamint ha az intézetből kizáratik valaki, a befizetett harmadévi díjnak még fennmaradó része csak 30 korona levonásával térítetik vissza. Március 1-je után az intézet fölmondást nem fogad el.

Az évi tartásdíj fejében jár: lakás, szükséges ágynemű (derékaj, lepedő, egy kemény és egy tollvánkos, egy nyári és egy téli takaró), takarítás, fűtés, világítás, reggeli, ebéd, vacsora és orvosi gyógykezelés (mosás, bor és gyógyszer nem; ezek külön díjért az intézetben kaphatók.) A reggeli kávé vagy tea és sütemény. Az ebéd főlváltva három és négy, a vacsora két tál ételből áll.

Fölvételre jelentkezni augusztus 20-ig lehet. Jelentkezéskor 60 korona előleg fizetendő, mely az első harmadévi díjból levonandó, de a jelentkezéstől való visszalépés esetén nem térítetik vissza.

Az intézet minden egyes hallgatója köteles belépni a katolikus egyetemi hallgatók Szent-Imre-Önképző-Együletébe.

Dr. Glattfelder Gyula,

a központi papnevelő tanulmányi felügyelője a Szent-Imre-Collégium igazgatója.

A Szent-Imre-Collégiumot főtartó *katolikus főiskolai internátus-egyesület* a jövő 1902—1903. iskolai évben a következő kedvezményes helyeket adományozza. *Három* ifju nyer ingyenes teljes ellátást, *kettő* 375 koronába számított földijás teljes ellátást, *kettő* ingyenes lakást. E kedvezményes helyekre jó tanuló és jó erkölcsi magaviseletű egyetemi (tudomány és műegyetemi) ifjak, valamint most érettségizett s jövőre egyetemre jövők pályázhatnak. A pályázati kérvényhez csatolandó az illetékes plebános által kiállított s a szülők vagyoni és erkölcsi állapotát is feltüntető bélyegtelen erkölcsi bizonyítvány s a már egyetemen járt ifjakkal index vagy index-másolat, az egyetemre csak jövőre beiratkozóknál érettség bizonyítványt az is fel kell tüntetni, vajjon az illető élvez-e s mily ösztöndíjat. Az így fölszerelt kérvényeket 1902. augusztus 1-ig kell dr. Glattfelder Gyulának, a központi papnevelő tanulmányi felügyelőjének, mint a katolikus főiskolai internátus-egyesület igazgatójának címére (Budapest, IV., Központi papnevelő) benyújtani.

UJDONSÁGOK.

— **Császka érsek városunkban.** Kaloosa nagynevű érseke, Császka György a mai napot városunkban töltötte. Tegnap Budapestről Székesfejervárra érkezett s itt dr. Városey Gyula megyéspüspökkel az állomáson találkozott s együtt utaztak tovább Vaszary Kolos hercegprímás látogatására Balaton-Füredre, a honnan ma teggel 7 óra 45 perckor érkezett városunkba a két egyházfő Günther Antal orsz. képvis., kiváló jogtudós kíséretében. Az érsek régi ismerősének, megyés püspökünknek volt vendége, a kivel ma délelőtt megtekintette a székesegyházat, annak műkinceseit, továbbá a cisterciák templomát. A délután folyamán az érsek dr. Városey Gyula megyéspüspök, dr. Klauz György a püspöki iroda igazgatója s Günther képviselő társaságában a szállóhegyen tett nagyob sétát s elragadtatóan nyilatkozott a mi szépen kiépített s szakszerűen kultivált szállóhegyünkről. A 76 éves kora dacára is mindig fiatalos rugékonysággal rendelkező főpap ma este a 8 órai vonattal távozik városunkból s azt hisszük, nemes papi érényekben bővelkedő megyéspüspökünk vendégszeretete csak kedves emlékekkel gazdagította látogatását, mely után ismét a székváros területén keres nyári, de mégis munkás pihenést.

— **Az új kerületi parancsnok.** Már megírtuk, hogy a székesfejervári V. honvédkerület ismét parancsnokot változtat. Az erre vonatkozó királyi kéziratot a hivatalos lap tegnapi száma közli a következőkben:

Ö császári és apostoli királyi Felsége, folyó évi július hó 11-én Ischlben kelt legfelső elhatározásával,

Bihari Ferenc altábornagynak a székesfejervári V. honvédkerület parancsnokának, hasonló minőségben a budapesti I. honvédkerülethez való áthelyezését legkegyelmesebben elrendelni, továbbá:

kis-demetéri Gaudernack József a cs. és kir. 4. hadtest parancsnoksághoz beosztott altábornagyot a székesfejervári V. honvédkerület parancsnokává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— **Rendkívüli közgyűlés a városnál.** A nyári hőség dacára igen nagy érdeklődés mutatkozott a tegnapi közgyűlés iránt, a városatyák szokatlanul nagy számban jelentek meg. Fiáth Pál báró főispán 9 órakor a közgyűlést megnyitván, Tóth István főjegyző az új gyalogsági laktanya tárgyában kezdi meg referációját. Felolvassa az építésre vonatkozó pályázati hirdetmény-tervezetet, majd az árlejtési feltételeket, melyek szerint a négyszázezer koronát meghaladó építési vállalatot együtt vagy hat csoportban külön-külön is kiadják. A tervek s a részletes költségvetés a városi mérnöki hivatalban betekinthető, esetleg 40 koronáért megszereshető.

Pénzes Imre sehoggy sem helyesli, hogy a vállalkozók 40 koronáért kapják meg a terveket s talán egy kissé „haza beszélt“, midőn a tervek ingyenes kiadását hozta javaslatba. Laufenaer Ferenc szomorú igazságra hivatva a bizottsági testület figyelmét. Az építkezéseknél a helybeli iparosokat következetesen mellőzik s épen ezért már ez alkalommal kimondatni kéri, hogy csak helybeli iparosok nyerik el a vállalatot. Dr. Rádai Lajos tapintatos, okos beszédben elismeri Laufenaer szép és helyes intencióját, mégis arra kéri, álljon el ezen indítványtól, mert tökéletlen ipari viszonyaink mellett ez a korai megszorítás nem lenne előnye a városnak, mert a konkurrencia kizárását eredményezné, a mi előnynek nem tekinthető. Az árlejtésnél módjában áll a városnak pártolni a helyi ipart. A bizottság nem gon-

dolta meg, hogy a miniszterium olcsóbb ajánlat esetén a helyi ipar pártolást nem szokta figyelembe venni s az ilyen városi iparpártolást helybenhagyni, elfogadta tehát *Rádai* indítványát.

Havranék polgármester is Rádai álláspontját helyesli, sőt még a csoport-vállalkozástól is fél s felemlíti, hogy *Winkler* főmérnök már most is épen erre való tekintettel a miniszteriumtól kér szakértőt. A polgármester felszólalása után a közgyűlés a tanácsi előterjesztés alapján rendelte el a pályázat kiírtását.

Az Iskola-, Lövéde-, Ligetsor- és Malom-utca kiépítése illetőleg aszfalttal leendő burkolása egyhangu határozattal kimondott. Ugyancsak vita nélkül fogadtatott el a tanácsi javaslat az igazgatói állás megosztása tárgyában. Most tehát külön igazgatót kap a polgári leányiskola, az iparos tanonciskola, valamint az elemi iskolák. A régi igazgató fizetés megosztatik úgy, hogy ez az új intézkedés külön terhet nem ró a városra.

— **Új főigazgató** Ó Felsége a király, *Városvy* Tivadár, megyéspüspökünk bátyját, újvidéki főgimnáziumi igazgatót győri tankerületi főigazgatóvá nevezte ki.

— **Praktikus megoldás.** Fejérmegye saját külön iroda-vitája most a hivatalos bölcsesség beavatkozásával véget ért. Arról volt ugyanis szó, hogy a megye és a székváros nevét Fehér vagy Fejérnek írják. Elvek harcoltak itt kemény csatákat és sok fejtér, illetve fehérmegye Montecchi és Capuletis-család agyarkodott ádáz szenvedelmekkel egymás ellen. A „h” pártiak nem házasodtak a „j” pártiak közül, és viszont a Romeók és Juliak elkeseredetten lázongtak a szivtelen sors ellen, a vén Albában kezdetek cifrán állani a dolgok, míg végre megjött a bajok bölcs Salamonja, aki stilszerűen kiegyeztetette 50 percentre az összegabalyodott pártokat. A hivatalos lapban szombaton jelent meg a helységek és törvényhatóságok hivatalos neveinek a listája. Eszerint *Fejérmegye* továbbra is megmarad *Fejérmegyének*, a székváros azonban *Székesfehérvár* címet és jeleget kapja díjmentesen, ami által mind a két fél ki lesz elégtve. Csupán a józan ész kapalodzik az ellen egy kicsit, de ez tudvalehetőleg kevés szerepet játszik a hivatalos gondolkodásban.

— **Az uhlanusok lövészene.** Mint már jeleztük, a helyben állomásozó uhlanus ezred, e hó 26-án a gróf Széchényi birtokához tartozó Sárreton (Sárpentele mellett) lövészert rendez. A tisztikar a közönség kényelmére egy külön vonatot rendelt meg az alkalomra mely a nevezett napon d. u. 12 órakor indul a helybeli vasúti állomásról, s d. u. 6 órakor jön vissza. Egy jegy ára oda és vissza 60 fillér. Az uhlanus ezred tisztikara a város és megye közönségét ez uton is meghívja.

— **Az agg- és szegényügyi bizottság** ma délután K. *Horváth* István plebános elnöklettel ülést tartott, mely alkalommal felvették az aggintézetbe Márton Sándorné és Kovácsné helybeli lakosok. Mindkettő 70 éves. Ezután elnöki indítványra a bizottság jelen üléséből kifolyólag átír a város tanácsához, hogy végre-valahára intézkedjék az aggintézet felépítésén, mert a jelenlegi körülmények között az intézet vezetése lehetetlenné válik. Már ideje volna ezt a kérdést megoldani, mert csakugyan szegénye a városnak aggintézetünk jelenlegi elhelyezése.

— **Közönségtalálkozás.** Mindazok, kik felejtették a jó testvérünk Gózonny Gyula zsámbéki apát-plebános elhunytával ért sulyos fájdalomukat részvétükkel, a bármiképpen enyhíteni iparkodtak s ravatalára koszorút helyezni szívesek voltak, fogadják ezuton is őszinte, hálás köszönetünket. Zsámbék, 1902. július hó 18. *A Gyászoló család.*

— **A főjevármegyei tűzoltó-szövetség** f. hó 20-án, azaz vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését Vaalban. Az elnöki széklet dr. *Burchard-Béla* Rezső szövetségi alelnök foglalta el, s miután üdvözölte az egyesületek képviselőit, a közgyűlést, melyen Baracska, Csákvár, Tabajd, K.-Nyék, K.-Szt.-Péter, Új-Barok, Vértes-Boglár, Pázmánd, Ercsi, Iváncsa, Bicske, Moór, Vaal, Hercegfalva, Vereb, Gyuró, Kuldó, Alcsuth és

Felcsuth tűzoltó testületei voltak képviselve, megnyitotta, *Vida* Pál szövetségi titkár szépen kiadogozott, terjedelmes jelentésben ismertette a szövetség ügyeit s a megye tüzrendészeti viszonyait. Beszámolt a szövetség elnökségének munkásságáról, a mit a közgyűlés örömmel vesd tudomásul. A pénztárnoki jelentés elfogadotván, a felmentvény megadott. Végül a folyó ügyek elintézése után dr. *Burchard-Béla* Rezső elnök zárószavaiban rámutatott *József* főherceg, *Meszleny* Benedek és *Meszleny* Pál, valamint Verebi *Végh* István hatalmas munkájára, midőn 20 évvel ezelőtt a tűzoltó-szövetség ügyét felkarolták, most újból a társadalom támogatására vár, mert e nélkül nem lehet életképessége. A lelkes eljenzéssel fogadott beszéd után a tagok a róm. kath. templomba vonultak, a hol *Turinits* Sebő plebános megszentelte az ottani testület új zászlaját. Szentmise előzte meg s szent beszéd követte az ünnepi akaszt. A zászlóanyai tisztet *Tamássy* Árpádné felcsuthi földbirtokosné töltötte be, a ki értékes szalaggal díszítette az új zászlót.

Zászlószentelés után az ünneplők a vaali tűzoltó-egyesület új őrtenyájához vonultak s miután *Turinits* plebános megszentelte az új zászlót, Kiss Géza ev. ref. lelkes imája után dr. *Burchard-Béla* Rezső alelnök nagyszabású beszéd kíséretében átadta az új őrtenyát Kujcsár Lajosnak, mint a vaali tűzoltó-egyesület elnökének, a ki pedig a működő csapatnak bocsátotta rendelkezésére. A működő tűzoltók nyomban be is vonultak új otthonukba s ezzel az ünneplés véget ért.

— **Felvétel az árvaházba.** A városi árvaházba 7 fú és 3 női hely jött üresedésbe. A megüresedett helyeket a jövő hó elején fogják betölteni. Az érdeklődők a polgármesternél, esetleg a közgyűlési hivatalban nyerhetnek felvilágosítást.

— **A vígezinház művész gárdájának** szerepléséről lapunk más helyén számolunk be. Érdeklődünk az előadás iránt, mert bizon számítottunk rá, hogy városunk rendőrsége meggátolja a disznóság színre hozását. Tény az, hogy ezt meg nem tette. Csodálkozunk e fölött. Csodálkozunk azért, mert azt hittük, hogy városunk erkölcsét többre becsüli rendőrhatalóságunk, mint egyesek vagyonszerzési mániáját. De csodálkozunk főleg azért, mert Székesfejérvár sz. kir. város lakossága még nem sülyedt arra a közönségs nivóra, mely az ilyen dolgokat megemészte. Tudatosan nem foglalkozunk ezen előadásokkal részletesen, mert nem mertük hinni, hogy hivatalos hatalommal, annak bölcs és határozott támogatásával vizsik az erkölcssteleniséget a kultúra templomába, a színpadra. Ha ez így járja, ne merjen ugyanez a rendőrség senkit se megbüntetni közérkölciségbe, közszemérembe ütköző kihágás miatt, mert vélt ellene, megbecsteleníti a saját bírói józan-látását, tiszta meggyőződésen alapuló judiciumát. Nem tudjuk — mondjuk — csak úgy fél füffel hallottuk, hogy *Simon* alkaptány, mint jelenlegi rendőrfőnök tiltakozott e két, szemem-szedett csománysággal telt darabok előadása ellen annál is inkább, mert rendőrhatalósági engedélytük sem volt az előadásra. Nincs okunk e percben, hogy burkolódzunk, hogy szép szavakba öntsük felháborodásunkat! Ki kell separálni azt a zsinpártoló-egyesületet vagy a ki e két darab előadását a rendőrhatalóság tiltakozása dacára elősegítette!

Mi kikeltünk annak idején a „Tarka színpad” ellen. Azt hittük, újabb felszólalásunkra nem lesz szükség, mert hisz a betiltásnál nem állt volna egyedül Székesfejérvár! Mi biztunk *Simon* alkaptány erkölcsi érzékében, rendőrkaptányi meggyőződésében; mi biztunk az ő erélyében, melylyel meggátol minden, a város közönségének erkölcsé ellen intézett támadást. — Többé nem bízhatunk s e kijelentésünkben csak a férfias beismerés rendíthet meg, mert egyébként az a kapitány, a ki kritikus pillanatokban — talán nehéz helyzetben is — helyét megállni nem képes, erre a fontos pozícióra nem való. Ő mint rendőrfőnök csak a paragrafus nyílt intézkedésétől tarthat s ha a felsőbbbség békoját viseli vagy attól tart, vonuljon vissza. Gyámság alatt levő rendőrfőnököt nem igen ismerünk. A kinek a disznóság inyere van, talánhat törvényileg védett helyeket vagy törvényileg eléggé meg nem védhető magán vagy nyilvános kávéházi jelleggel bíró szeparált férőhelyeket.

Más helyütt leadott tudósításunkhoz egyelőre ennyit fűzünk; ha szükségét látjuk, tartózkodás nélkül előállunk a többivel is!

— **Olcsóbb az iskolai beiratás.** A miniszter elrendelte, hogy ezentúl az iskolai beiratásoknál nem kell anyakönyvi kivonat, hanem egyszerű *tanusítvány* is elég lesz, melyet az anyakönyvi hivatalok díjtalanul adnak ki.

— **A testvéri szeretet.** Vajda József lovasberényi lakos algha vonzódik bátyjához, Vajda Mihály szintén lovasberényi lakoshoz példás szeretettel, mert f. hó 17-én kiment a buzaföldjére s el kezdte kaszálni a sárguló kalászkodat. Vajda Mihály megsejtette a dolgot, öccse után ment s midőn munkájában fel akarta tartóztatni, öccse a kaszával támadta meg s leitéssel fenyegette. Vajda Mihály feljelentést tett öccse ellen, a ki a csendőrök előtt tettét beismerte s a bíróság előtt veszi el büntetését. A kár mintegy 5 kor.

— **Nőváltogatások.** Knöpfelmacher János várpalotai illetőségű, helybeli lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Kővári-ra, Kohn Fülöp bicskei illetőségű, budapesti lakos pedig Kovács-ra változtatta.

— **Tolvaj inas** Dugovics József még alig 14 esztendő, máris nem először keveredett lopás gyanújába. Most szerelemre gerjedt egy nem épen vele egykoru hajadonba s valószínűleg azért, hogy kedveskedjék választottjának, lopásra adta a fejét. *Csernay* Vilmos Palotai-utca 18 sz. alatti pékmester boldogította inas minőségben s mert a zsebpénz nem volt elég uri passzióinak kielégítésére, az ugyanott szolgáló Horváth Erzsébet pénzéhez nyúlt. Álkulcsal felnyitotta a ládáját s onnan 16 korona készpénzt s 2 arany gyűrűt, sőt gazdájától is egy arany gyűrűt lopott el. A gyerek kerekén tagadja, hogy ő volna a tettes, ámde az a körülmény, hogy az utóbbi időben a szokottnál jobban költsékezett, sőt megtalálták nála a láda kulcsát s több olyan tárgyat, melyre egyenes uton szert nem tehetett, arra engednek következtetni, hogy csak ő lehetett a tolvaj. A rendőrség nem is ült fel a gyerkőc tagadásának, kutatja az ifju szerelmet, az talán őszintébb valómást tesz, ha ugyan tudomása volt a történetéről.

Egy jó családból való fú tanoncnak felvételi Knazovitzky Elemér vaskereskedésében.

A honvédszárók lövészene.

Bár a délelőtt permetező eső sok embernek kedvét szegte, a vasárnapi lövészene mégis nagy publikuma volt. Sár-Aba határa alig lesz hamarosan olyan népes, mint vasárnap volt s mintha az idő is kedvezni akart volna, délelőtti könnyes szemé delutánra kiderült s a mi kis felhő maradt az égen, az már íjészőnek sem volt elég.

József főherceg 1 óra után érkezett a versenyterre *Braun* vezérkari alezredessel és *Zichy* Jenő gróffal. A főherceg kíséretével a részére emelt külön tribünre sietett, mely fenýogalylyal volt díszítve. Ott lobogott a magyar trikolor s egy fekete-sárga zászló is. *Zichy* Jenő grófnak ez utóbbi tünt fel legelőbb s a főherceg felé fordulván nem is késett a megjegyzéssel:

— Kár, hogy ez a zászló itt félreértésre adhat alkalmat.

A legmagyarabb főherceg válasza már intézkedés volt s néhány perc múlva már csak a trikolor díszítette a tribűnt.

Ki irhatná le azonban a közönség meglepetését, midőn rövid idő multán ismét felemelkedik a fekete-sárga lobogó. *Zichy* Jenő gróf figyelmét ez sem kerülte ki, érdeklődött a dolog iránt s mert azt a felvilágosítást kapta, hogy egy civil ember tüzte ki — azt híven, hogy a tömeg döntötte el — ismét szóvá tette a főherceg előtt, a ki most már így felelt:

— Ha már újból kitudták, hagyjuk most már így!

És így még a verseny végén is lengett a fekete-sárga zászló.

A versenyeket *Balta* Béla, *Rohr* Ferenc, *Jámorffy* Károly, *Eckensberger* Gyula ezrede-

sek, Ghiczy A. százados, Sárossy L. főhadnagy, Jeszenszky hadnagy és több fiatal tiszt segítségével vezették s a versenyek sima és gyors lefolyása az ő ügyességük eredménye. A verseny lefolyása a következő:

I. *Vadászverseny altisztek számára.* Táv. 3500 m. Pénzdíjak. Koller Ödön százados vezetése alatt indultak el az altisztek s mikor azután az egyes utra betértek, a mester otthagya őket s az altisztek remekül lovagolták a finisht. Első az I. honvédszázarezt Jóny nevű őrmestere lett, második Illés őrmester, harmadik Szari őrmester. Jóny már ötvenes felé járó ember, hatalmas, huszárosan kiterjedt bajusszal. Sárga kancája rövid küzdelem után győnyörtien érkezett be.

II. *Akadályverseny tisztek részére.* 4000 méter. Telivérek kizárva. Először Szencsényi főhadnagy Kacér-ja vezet, míg nem a pálya közepén Pálffy százados Akárhogy-ja felbukik s mozdulatlanul marad. A lovasnak semmi baja sem lett, a paripa orrvérést kapott, megszüdült. Elsőnek Debreczeni hadnagy Emiké-je lett, lovagolta Havassy hadnagy. A második Szencsényi főhadnagy Pajtás-a, a harmadik Broglics hadnagy Daróc-a, negyedik Sebess százados Dúc-ja, lovagolta Namény-Konc hadnagy.

III. *Vadászverseny huszárak számára,* 3500 méter, ezredenkint 3 huszár. A mester itt Ghiczy százados volt. Első lett Csudás huszár (1. ezs.) második Bagoly házár (8-ik ezs.), harmadik Kós János huszár (1. ezs.), negyedik Csapó huszár (8-ik ezs.)

IV. *Akadályverseny két csoportban tisztek és hadapródok részére* szolgálati lovakon, telivérek kizárva. Az I. csoportban első kemény küzdelem után Perczel O. tiszthelyettes (7-ik ezs.) „Vért”-je, 2-ik Jeszenszky I. hadn. (8-ik ezs.) „Kártyás”-a, 3-ik Tóthváradny J. fhdn. „Ferdinánd”-ja, (4-ik), Belényi L. hadn. (8-ik ezs.) „Ujrá”-ja. A finisht igen erős volt s a versenyterén levő altisztek és huszárak rendkívüli merészen érdeklődtek saját ezredbeli tiszteikért. Mikor az ifju Perczel kadét lova elsőnek dugta orrát a célhoz, egy huszárkaplar így kiáltott fel:

Nem adom ötven pengőért, hogy a mi kadétunk az első.

A mire a 8-ik huszárezredből jelen levő Jeszenszky hadnagnak valamelyik víteze így vágott vissza:

De-j szen lett volna, csak husz méterrel odább a cél, majd meglátta volna a ti gadétotok, hogy milyen fényes a mi hadnagyunk lovának patkója.

A II. csoportban első lett Filólas F. fhdn. (6-ik ezs.) „Kelmel”-je, második br. Pulcáni J. fhdn. (8-ik ezs.) „Szirén”-je, harmadik Berzsenyi J. fhdn. (10-ik ezs.) „Hydrá”-ja, negyedik Schmidt F. fhdn. (8-ik ezs.) „Ur”-ja.

V. *Vadászverseny altisztek részére.* Táv 3500 méter, ezredenkint 3 altisz. Mester Prónay S. fhdn. volt, a kire midőn a fordulónál ott hagyta a csapatot, egy a tisztek között álló paraszt azt a megjegyzést tette: a dajka ott hagyta a huszárt, ez se történt még velük. Minden ezred altiszteji külön színű vállszalagot viseltek s ezuttal a zöld szín, a 7-ik huszárezred győzött, mert az első, második és harmadik ebből az ezredből került ki, a negyedik díjat az I. ezred nyerte.

VI. *Akadályverseny tisztek és hadapródok részére,* ilyenek tulajdonát képező lovakon; telivérek kizárásával. Első Hummel szdos (1. ezs.) „Kalásis”-a, második Ghiczy szdos (1. ezs.) „Sobrotas”-e, harmadik Sárossy fhdn. (8. ezs.) „Buksi”-ja s negyedik Dell'Adami T. hadn. (6. ezs.) „Nusi”-ja.

VII. *Akadályverseny huszárak részére.* Távolság 3000 méter. Mester Hummel százados volt s a legények, a kik között igen sok újonc is is volt, remek lovaglast vittek véghez. Teljesen kilovagolták lovaikat. Első lett Nagy Sándor közhuszár a 7-ik ezredből, második Dani István az 1-ső ezredből s negyedik lett Buhán Sándor a 6-ik ezredből.

VIII. *Akadályverseny tisztek részére,* telivérekkel is. Ez volt a legérdekesebb verseny, mert a két résztvevő közül csak egy félvér volt: Debreczeni hadnagy „Emiké”-je, a mely a II-ik versenyt már megnyerte e napon s ennek dacára két órára reá az összes telivérekkel szintén

leverte. Második a szintén hátvédől előkerült „Terrefere” (Trick-Track-Dirndl) Szántó L. fhdn. (10. ezs.) lovaglásával. Harmadik lett az öreg „Harald” Ghiczy századosal (1. ezs.), negyedik Csepreghy J. hadn. (1. ezs.) „Pöszmété”-je.

A verseny befejeztével a díjak kiosztására került a sor. József főherceg személyesen adta át a nyertesek jutalomdíjait, a melyek értékes arany és ezüst tárgyak voltak, továbbá vadászfegyver, diszes paravan s más emlékek. Az altisztek s a győztes közlegények zseborákat s pénzjutalmat kaptak.

Végül az öt huszárezred teljes tisztikara József főherceggel együtt egy fotografáló masina előtt jött össze s aztán a főherceg Braun alezreddessel s Zichy Jenő gróffal a szent-iváni kastélyba hajtattott.

SZÍNHÁZ.

A vígszínház művészeinek vendégszereplése alkalmából szombatra *A püholý* c. bohózat volt kitézve. Ez a tisztességesebbik darab, amelynek — művészi szempontból — még az előadása is fölülmulta a másikat, de azért, természetesen, üres volt a színház. A másik darab *Az őrnagy úr*, már kétszeresen alá volt húzva a közvéleményben: szemtelenül pikáns a tónusa, vastagon vékony az erkölce — ilyenféle hírt hoztak, akik Pesten látták, ilyféleké jelezte néhány helyi lap is, és ér ezért, természetesen, tele volt a színház. Jól tudták, hogy milyen ez a darab, mégis sietünk elvinni feleségeinket, leányainkat; de ugyebár még körülésnek is borzasztó lenne, vajjon megértették-e, vagy csak megsejtették-e őket mindazt, a mi a színpadon történt; tanultak-e belőle, vagy felejtették-e miatta valamit? ... Nem való hölgyeknek az ilyen darab! Ok a mi nemesebb érzéseink kulfeljei, mert naivitásukból merítjük mindazt, ami nálunk idealizmusá finomul.

A régi világban az irodalom formálta az emberek ízlését, irányította a gondolkodását, ma már legalább is egyetértő kölesónhatásban vannak, ha ugyan úgy nem áll a dolog, hogy mi, a közönség szabjuk meg az irodalmi termékek erkölcsi mértékét. Legalább erre enged következtetni a *modern szellemességnek, a természetes irányzatnak* e kihívó, bátorító pártolása.

Hát csakugyan azért adta volna a Teremtő az embernek a két munkabőr kezét, hogy egyikkel a posványban, másikkal a szemétkben markolásson és ilyen keverékből gyúrjon báványt magának; azért adott szárnyat a szellemnek, hogy bagoly módra folyton eme sötét szobor körül repkedjen; azért ajándékozta meg az élccel, a szellem sziporkáival, hogy ennek a báványtnak rendezzen belőle tüzijátékot? Bizonyára nem! Szerencsére az igazi talantok, a szellemes lélek, az alkotandó szobor anyagának megválasztásánál, a sárnál, a piszoknál meg és mai korban is többre becsült a carrarai márványt, mert amíg amazon már messziről megérzik a rothadás büze, emennek minden parányán a természet szízi tisztasága ragyog.

Ha most a darab előadására térünk át, csak szépet és jót mondhatunk a vígszínház művészgárdájáról, a mely művészi összhatás tekintetében első az országban. Szerény (Montgiron), noha Pesten nem övé ez a szerep, határozottan ügyes, bonvivant ezredes volt. Hegedűs (az őrnagy) tán páratlan ebben a szerepben, de nem ártott volna, ha rendes testtartásától eltérőleg, kissé katonásabb külsőt mutat, mert az őrnagy egy kissé magabazárkózott, puritán jellem, a mely körülmény a legtöbb esetben már külsőleg is bizonyos me-revséggel jár. Góth (Champeaux), Tapolczay (Moulard) és Vendrei (Dingois) remek szóvivői voltak a darab szellemességének. A nők közül a művészi tökélyt csak Nikó Lina (Héloise néni) érte el. Igen közel járt hozzá Varsányi Irén (Paulette), a kinek bannulatosan szép organuma, fiatalasága dacára tökéletes technikája is biztosították a sikert. Kitűnő volt még Szerény Gizella (Dingoisné); a többinek azonban — mondjuk így — nem engedte a szerepe, hogy a rendes fehérvári művészi nívaut valami nagyon tulszárnyalják. Esztétikai szempontból azonban (ez alatt szépséget értek) remek volt valamennyi. Szó!

Hirdetmény.

Az Osztrák-magyar banknak helyben újonnan felállított fiókintézete 1902. évi július hó 21-én fog a Szarka-utca 2. sz. ház első emeletén levő helyiségekben megnyitani. Az irodai órák egyelőre reggeli 8 órától délutáni 2 óráig állapítattak meg.

A fiókintézet üzletköre kiterjed:

a) bankképes váltók, értékpapírok és szelvények leszámítolására,

b) váltók, értékpapírok és szelvények bizományi beszedésére,

c) váltóelfogadványok bizományi beszerzésére (az elfogadott első váltó átvétele stb.),

d) a giro-forgalomra,

e) bankutalványok kiállítására a két főintézetre és valamennyi bankfiók-intézetre,

f) kölesönképes értékpapírokra való kölesönzésre,

g) egy évnél nem régebben lejárt szelvények kifizetésére,

h) mindennemű értékpapírokhoz tartozó szelvények bizományi beszerzésére, a mennyiben a szelvényvek átvétele valamely bankintézet helyén eszközölhető,

i) az elővételi jog bizományi gyakorlására és értékpapírokra teljesítendő befizetésekre, valamint konvertálandó kötvények kicserélésének eszközölésére,

k) értékpapírok és érmék bizományi vételére és eladására,

l) külföldi helyekre szóló checkek és utalványok bizományi beszerzésére,

m) letétek átvételére a bécsi vagy budapesti főintézethez való beküldés céljából,

n) aranyrudak, valamint aranyföveny és aranypor, továbbá külföldi és kereskedelmi arany-érmék beváltására meghatározott áron,

o) bankjegyeknek és a koronaérték érméinek beváltására.

Az Osztrák-magyar bankkal való üzleti közlekedésre megállapított kimerítő határozmányok a fiókintézet által kivánatra díjmentesen szolgáltatnak ki.

Székesfejérvár, 1902. július 16-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK
Székesfejérvári fiókintézet.

Hirdetések
a „Fejérmegyei Napló”
részére
jutányos áron felvétetnek a
kiadóhivatalban
Szent-István-tér I.